

T. Krajna*
Fakultet strojarstva i brodogradnje
Sveučilište u Zagrebu
I. Lučića 5, 10 000 Zagreb

Radionica o znanstvenom izdavaštvu
povodom 7. godišnjice izlaza

Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems

17. siječnja 2020. • Zagreb • Hrvatska

Organizatori:

International Centre for Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems (SDEWES Centre)
Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu

Na Fakultetu strojarstva i brodogradnje 17. siječnja 2020. po sedmi puta je održana Radionica o znanstvenom izdavaštvu. Radionica je vezana uz godišnjicu izdavanja časopisa *Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems (JSDEWES)* te iz godine u godinu privlači sve veći broj zainteresiranih sudionika. Od prve radionice 2014. godine, kojom se željelo obilježiti prvu godinu izdavanja časopisa, u neformalnom se okruženju nastoje raspraviti aktualne teme vezane uz znanstveno izdavaštvo. Radionica je ponajprije namijenjena članovima uredništava hrvatskih znanstvenih časopisa te stručnjacima koji se bave problematikom znanstvenog izdavaštva.

Radionica se ne oglašava i nema kotizaciju. Pozivi na radionicu su osobni. Na ovogodišnjoj radionici okupilo se više od 40 sudionika.

Radionica je započela pozdravnim govorom prof. dr. sc. Zvonimira Guzovića, urednika časopisa JSDEWES. Nakon pozdravnog govora uslijedilo je nekoliko izlaganja:

- dr. sc. **Marko Ban**: Prezentacija novosti JSDEWES časopisa i uredničkog sustava COMET,
- prof. dr. sc. **Vladimir Mrša**: Predstavljanje udruge ZNAK,
- dr. sc. **Anton Glasnović**: Opozvani članci hrvatskih autora u međunarodnim znanstvenim časopisima,
- prof. dr. sc. **Jelka Petrak**: Obilježja visokocitiranih radova hrvatskih autora,
- prof. dr. sc. **Daria Pašalić**: Krađa identiteta i sadržaja časopisa (primjer – Biochemia Medica).

Kao i prethodnih godina dr. sc. Marko Ban, tehnički urednik časopisa JSDEWES, prezentirao je novosti unutar uredničkog sustava COMET (*CO*nference *M*anagement and *E*dit*O*rial). Sustav COMET (<https://comet.sdwes.org/info/>) namijenjen je uredništvima časopisa kao potpora upravljanju uredničkim poslovima, potpuno je prilagodljiv a mogu ga upotrebljavati i organizatori različitih konferencija. Za sada ga upotrebljava 13 časopisa, a njegove prednosti pokazale su se i u organizaciji mnogih konferencija pri poslovima prihvaćanja radova i registracije.

Prof. dr. sc. Vladimir Mrša predstavio je Hrvatsku udruhu za znanstvenu komunikaciju – ZNAK (<https://www.znak.hr/>), koja okuplja uredništva časopisa, ali i druge osobe uključene u procese znanstvene komunikacije, kao što su knjižničari, lektori, prevoditelji, nakladnici i svi znanstvenici zainteresirani za mehanizme diseminacije znanstvenih rezultata. Udruga se bavi razvijanjem

Slika 1 – Početak Otvaranje radionice i pozdravni govor

smjernica za rad te edukacijom urednika časopisa i autora radova. Također, Udruga pokušava naći rješenje trenutnog financijskog stanja časopisa, uzrokovanog promjenom modela financiranja. Udruga se bavi razvijanjem smjernica za rad te edukacijom urednika časopisa i autora radova, pa su formirane sljedeće radne skupine: Radna skupina za izradu preporuka o višejezičnosti u znanstvenoj komunikaciji, Radna skupina za izradu preporuka za dobru uređivačku praksu i etička pitanja, Radna skupina za pomoć uredništvima u pripremi radova u XML formatu, Radna skupina za izradu preporuka vezanih uz autorska prava i uporabu licencija i Radna skupina za osmišljavanje edukacijskog programa za autore radova.

O opozvanim člancima hrvatskih autora u međunarodnim znanstvenim časopisima govorio je dr. sc. Anton Glasnović. Analizirali su se povučeni članci u bazi Web of Science Core Collection (WoSCC) kojima je barem jedan autor potpisan s hrvatskom adresom te ih se usporedilo s radovima koji su pronađeni u specijaliziranoj bazi *Retraction Watch* s barem jednim hrvatskim autorom. Analizirali su se razlozi povlačenja i vrijeme od objave do povlačenja te su rezultati uspoređeni s brojem opozvanih radova u nekim državama EU-a koje su s Hrvatskom usporedive po sredstvima koja se ulažu u znanost i po broju ukupno objavljenih publikacija. Većina povučenih članaka pripadala je području biomedicine i većina ih je povučena zbog plagiranja ili dupliranja rada. Broj povučenih članaka hrvatskih autora bio je relativno malen u usporedbi s ukupnim brojem objavljenih radova, a udio se nije bitno razlikovao od onih u usporednim zemljama.

U izlaganju prof. dr. sc. Jelke Petrak bilo je riječi o visokocitiranim radovima koji se danas upotrebljavaju u vrednovanju znanstvene uspješnosti. Bibliografska baza Web of Science Core Collection (WoSCC) korištena je za prikupljanje podataka. Izdvojene

* Dr. sc. Tamara Krajna, e-pošta: Tamara.Krajna@fsb.hr

su karakteristike visokocitiranih radova čiji su autori ili koautori hrvatski znanstvenici te identificirali obrasci njihove nacionalne i međunarodne suradnje. Polovina od 428 visokocitiranih radova objavljena je u samo 18 časopisa, raspodjela po predmetnim područjima pokazala je snažnu dominaciju radova iz područja fizike i kliničke medicine. Za malu zemlju poput Hrvatske međunarodna suradnja preduvjet je za objavljivanje visokocitiranih radova.

Prof. dr. sc. Daria Pašalić iznijela je iskustvo krađe identiteta i sadržaja časopisa "Biochemia Medica", koji izdaje Hrvatsko društvo za medicinsku biokemiju i laboratorijsku medicinu. Krajem 2018. godine časopis je postao meta informatičkog kriminala te mu je dobar dio članaka kopiran i postavljen na novu mrežnu stranicu koja se razlikovala samo u sufixu naziva domene. Tim se izlaganjem željelo upoznati uredništva s tom problematikom te podijeliti iskustvo s onima koji bi se mogli naći u sličnoj situaciji.

Radionica je nastavljena raspravom na temu numeričkoga označavanja radova koji su objavljeni samo u elektroničkom obliku te označavanja stranica, sveščića i svezaka u online izdanjima znanstvenih časopisa. Raspravu je moderirao prof. dr. sc. Neven Duić, glavni urednik časopisa JSDEWES. Sudionici su se dotakli i

Slika 2 – ...i kraj radionice uz neformalno druženje

problema u izdavanju hrvatskih znanstvenih časopisa, ponajviše načina financiranja.

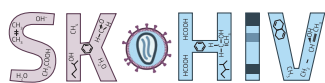
Nakon formalnog dijela radionice, kao i prethodnih godina, uslijedilo je neformalno druženje te nastavak ranije započetih rasprava u opuštenom ozračju.

D. Tavra i M. Matić*

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet kemijskog inženjersva i tehnologije,
Marulićev trg 19, 10000 Zagreb

Studentski kongres o HIV-u (SKoHIV)

1. veljače 2020. • Zagreb • Hrvatska

Organizatori:

Studentska sekcija HDKI-ja
Fakultet kemijskog inženjersva i tehnologije

Na Fakultetu kemijskog inženjersva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, 1. veljače 2020. godine održao se Studentski kongres o HIV-u (SKoHIV). To je prvi kongres u Hrvatskoj koji se temelji na bio(kemiji) virusa HIV-a. Kongres su organizirali studenti, odnosno članovi Studentske sekcije Hrvatskoga društva kemijskih inženjera i tehnologa u suradnji s Fakultetom kemijskog inženjersva i tehnologije u Zagrebu.

Virus humane imunodeficijencije (HIV) najrašireniji je virus na svijetu za koji još uvijek nije otkriven lijek za potpuno izlječenje oboljele osobe, odnosno potpuno uništenje virusa. Tome cilju teži se već godinama, od kada je virus HIV-a prvi put primijećen 1981. godine, ali sinteza lijeka koji bi to omogućio iznimno je složena. Trenutačno u svijetu s HIV-om živi oko 37,9 milijuna ljudi,¹ a od posljedica ih nažalost umire godišnje oko jedan milijun. Upravo je to razlog zašto je Studentska sekcija HDKI-ja odlučila organizirati taj kongres. Razumijevanje biokemijskih mehanizama iznimno je važno za razvoj lijekova i znanje o (bio)kemiji tog virusa ključ je mogućih rješenja za taj iznimno velik problem u svijetu. Studenti i ostali imali su priliku slušati vrhunске stručnjake iz Hrvatske koji se bave tim područjem.

Prvo je predavanje pod nazivom "Zaraza HIV-om jučer i danas" održao prim. dr. sc. Šime Zekan (Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević"). Naglasio je da se od prvih slučajeva otkrivanja HIV-a 1981. godine, tj. 1983. kada je otkriven i AIDS, do danas stanje bitno popravilo. Ostvaren je velik napredak primjenom antiretrovirusnih lijekova, koji su se s vremenom pojednostavili upotrebom inhibitora integraze. Isto tako, bitno je i napomenuti da ako se zaraza HIV-om otkrije rano, osoba koja je zaražena može doživjeti normalnu starost, što i jest glavni cilj u svijetu i Hrvatskoj.

Slika 1 – Prim. dr. sc. Šime Zekan

Sljedeće predavanje "Rezistencija HIV-a tipa 1 na antiretrovirusne lijekove, razvoj cjepiva i strategije liječenja" održala je doc. dr. sc. Snježana Židovec Lepej, također iz Klinike za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević". Ona je sudionike pobliže upoznala s molekularnom strukturom i mehanizmima virusa HIV-a. HIV-1 retrovirus klasificira se u četiri grupe, a upravo poznavanje molekularne raznolikosti HIV-a važno je za razvoj cjepiva. Isto tako, objasnila je kako su tri pacijenta (berlinski, londonski, düsseldorfski) uspjela biti izliječena od HIV-a.

Slika 2 – Doc. dr. sc. Snježana Židovec Lepej

* Autor za dopisivanje: Mislav Matić, predsjednik Organizacijskog odbora e-pošta: mislav.matic00@gmail.com